

ПРОБЛЕМИ ПРОЕКТУВАННЯ ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ БІНАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Т.В. Дніпровська

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського
вул. Першотравнева, 20, м. Кременчук, 39600, Україна. E-mail: dniprovska1978@gmail.com

На основі аналізу сучасних підходів зазначено, що сьогодні існують декілька концептуальних підходів до трактування сутності і шляхів подолання кризи в освіті. Визначено головні причини кризи класичної парадигми освіти, концептуальні підходи до трактування сутності і шляхів подолання кризи в освіті. Проведено аналіз сутності головних напрямів реформування змісту бінарної освіти з позицій впливу нової парадигми освіти на формування її змісту. Визначено, що підготовка фахівців сьогодні позбавлена звичних шаблонів у структурі та характеризується великими затратами часу на її проектування. Визначено основні етапи проектування змісту підготовки майбутніх фахівців за певними бінарними спеціальностями. Розроблено організаційно-педагогічні умови забезпечення професійної підготовки майбутніх фахівців бінарних спеціальностей.

Ключові слова: криза освіти, професійна підготовка, зміст освіти, студенти, бінарні спеціальності, етапи проектування.

ПРОБЛЕМЫ ПРОЕКТИРОВАНИЯ СОДЕРЖАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ БИНАРНЫХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ

Т.В. Днепровская

Кременчугский национальный университет имени Михаила Остроградского
ул. Первомайская, 20, г. Кременчуг, 39600, Украина. E-mail: dniprovska1978@gmail.com

На основе анализа современных подходов отмечено, что сегодня существуют несколько концептуальных подходов к трактовке сущности и путей преодоления кризиса в образовании. Определены основные причины кризиса классической парадигмы образования, концептуальные подходы к трактовке сущности и путей преодоления кризиса в образовании. Проведен анализ сущности основных направлений реформирования содержания бинарного образования с позиций влияния новой парадигмы образования на формирование ее содержания. Определены основные этапы проектирования содержания подготовки будущих специалистов по определенным бинарными специальностям.

Ключевые слова: кризис образования, профессиональная подготовка, содержание образования, студенты, бинарные специальности, этапы проектирования.

АКТУАЛЬНІСТЬ РОБОТИ. Розвиток освіти сьогодні визначає не тільки рівень розвитку інтелектуального потенціалу суспільства, але й створює умови для здійснення науково-технічного, фінансово-матеріального та соціально-економічного прогресу.

Успішність підготовки фахівців у вищій школі залежить від багатьох факторів, головним з яких на сьогодні є зміст освіти. Науковці зазначають, що зміст професійної підготовки студентів за подвійними спеціальностями, повинні утворювати цілісну систему, яка має філософські, загальнонаукові, психолого-педагогічні засади [1, 2] та представляється у вигляді складної дуальної системи, що має інтегрувати різні складові професійної підготовки. Якість навчання студентів за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (за предметними спеціальностями)» предметна спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література), друга предметна спеціальність 014.02 Середня освіта (Англійська мова і література) безпосередньо залежить від обґрунтованої розробки теоретичних засад проектування бінарного змісту, який інтегрує визначені складові змісту професійної підготовки майбутніх фахівців.

Проблема обґрунтування та розробки теорії бінарного змісту професійної підготовки майбутніх фахівців потребує системного підходу до її розв'язання, що полягає у врахуванні складності

змісту окремих дисциплін для досягнення інтеграції розрізаних компонентів змісту професійної підготовки у цілісну систему.

Сьогодні сучасна вища освіта знаходиться під впливом нових тенденцій, пов'язаних із змінами акцентів у позиціях загальноосвітньої і професійної школи, які відбуваються у межах переходу до нової парадигми освіти [3, 4].

Особливості професійної підготовки за бінарним спеціальностями знайшли відображення в дослідженнях А. Ашерова, В. Безрукової, Е. Зеєра, О. Коваленко, А. Мелецинека, Н. Ничкало та ін. Аналіз праць показав наявність проблеми професійної підготовки студентів з подвійних спеціальностей. Концепції та принципи розробки змісту професійної підготовки навчання досить повно розроблені Л. Клінбергом, В. Краєвським, В. Ледньовим, О. Романовським, М. Скаткіним та ін. Але при цьому недостатньо дослідженою залишається теорія бінарного змісту професійної підготовки.

Головним підґрунтям для неї виступає діяльнісна теорія навчання, основні положення якої розроблені в працях Б. Ананьєва, Г. Балла, Л. Виготського, П. Гальперіна, В. Давидова, П. Зінченка, Л. Ітельсона, Г. Костюка, О. Леонтєєва, Ф. Ломова, С. Рубінштейна, Н. Талізінної, В. Шадрікова та ін. Аналіз праць, присвячених питанням розробки змісту професій-

ної підготовки з подвійних спеціальностей, показав наявність фрагментарних емпіричних підходів та недоліки системного підходу до їх обґрунтування.

Метою статті є аналіз концептуальних підходів до трактування сутності і шляхів подолання кризи в освіті, визначення основних етапів проектування змісту підготовки майбутніх фахівців за певними бінарними спеціальностями.

МАТЕРІАЛ І РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ.

Аналіз наукової літератури показав, що сьогодні існують два концептуальні підходи до трактування сутності і шляхів подолання кризи в освіті: перший виходить з того, що сучасна система освіти не забезпечує таких якостей та рівня інтелектуальної, когнитивної і професійної підготовки, яких вимагає від молоді діяльність в сучасному суспільстві. Основна суть тут - орієнтація на професіоналізм і організацію навчання у взаємозв'язку з вимогами соціального замовлення суспільства.

Друга концепція (гуманітарна) орієнтує на впровадження особистісно орієнтованих технологій навчання, духовно-моральних традицій вітчизняної освіти і виховання. За таких умов особливої актуальності набувають питання формування змісту сучасної вищої професійної освіти. Тому для проведення дослідження вихідними методами нами вважаються метод теорії пізнання, який дає можливість розглядати результат як знання, що виражає реальний, метод діалектичного матеріалізму, який дозволяє розкрити закономірності, тенденції розвитку та перетворення змісту професійної підготовки.

Головними причинами кризи класичної парадигми дослідники вважають такі [5, 6]: по-перше, це – зорієнтованість класичної освітньої парадигми на репродуктивне знання, на шаблонне його застосування у різних видах діяльності; по-друге, її технократичний характер суперечить потребам гуманізації, знання в сучасному суспільстві; по-третє, картина світу сьогодні прямує скоріше до плюралістичного образу дискурсу різних цивілізацій із рівнозначними історичними надбаннями, ніж до втілення ідеї загального руху всіх країн до єдиної суспільної довершеності. Отже, сьогодні спостерігається зміна акцентів від гностичної парадигми до діяльнісного підходу в освіті. А за таких умов підходи до формування змісту освіти також потерпають зміни, що актуалізує проведення досліджень у цій галузі.

Одним з механізмів переходу від технократичної предметоцентристської до гомоцентристської парадигми вчені вважають гуманізацію освіти і виділяють в структурі побудови гуманітарно-орієнтованого навчання такі основні компоненти [7]:

1. Етико-гуманістичний компонент, що передбачає посилення уваги до проблем загальнолюдського, соціокультурного значення до аналізу моральної і соціальної відповідальності майбутніх фахівців за наслідки своєї професійної діяльності. 2. Історико-кореляційний компонент, спрямований на активізацію використання принципу історизму у викладанні 3. Філософсько-методологічний компо-

нент, що передбачає виявлення і усебічне використання філософського аналізу змісту різних теоретичних положень, способів узгодження концептуальних структур з фізичною реальністю, широке використання активних методів формування філософських основ світогляду. 4. Інтегративно-культурний компонент, заснований на розширенні спектра практичного використання міжпредметних зв'язків на рівнях наукової й історико-культурної міжпредметної синхронізації і кореляції. 5. Гуманітарно-гностичний компонент, що виражається у використанні поряд із природничонауковими також і гуманітарних методів пізнання і дослідження в процесі навчання. 6. Соціально-презентативний компонент, що передбачає кореляцію змісту навчальних програм із сучасним рівнем науково-технічного знання, політичними, соціальними, економічними реаліями суспільства на національному і планетарному рівнях. 7. Еколого-діяльнісний компонент, спрямований на актуалізацію уваги на екологічних аспектах майбутньої професійної діяльності студентів, а також і розвитку цивілізації в цілому. 8. Естетико-емоційний компонент, що актуалізує необхідність посилення емоційного аспекту навчання і його естетичної спрямованості за рахунок використання добуток художньої літератури, музичного й образотворчого мистецтва, що ілюструють зміст, естетичну і загальнокультурну значущість досліджуваних явищ і законів. 9. Креативно-розвивальний компонент, що виражається в послідовній заміні методів навчання концептуально-аналітичними, при яких студент перетворюється із об'єкта навчання на суб'єкт діяльності, що створює умови для творчого самовираження особистості і забезпечує креативний рівень освіти.

Центральним положенням теорії пізнання для розробки теорії бінарного змісту професійної підготовки майбутніх фахівців є визначення об'єктивного існування дійсності, як об'єкту пізнання так і можливості об'єктивного відображення людською психікою навколишнього матеріального світу [8].

Бінарність наявна тоді, коли зміст подвійної спеціальності вже визначений, але відсутня чітка взаємодія його елементів, не виявлена та не реалізована їх єдність. Бінарність змісту професійної підготовки є однією із модифікацій та форм представлення змісту навчання характерного для подвійних спеціальностей. В науковій літературі [9, с. 187] під категорією «бінарний» розуміють «подвійний; такий, що складається з двох частин, компонентів тощо...».

Сторони бінарного змісту професійної підготовки часто не відображають одна одну та між ними відсутня взаємодія. Бінарність змісту може проявляти розірваність, ізольованість компонентів. Такий зміст професійної підготовки передбачає, що всі його компоненти, які представляють два окремі напрями підготовки знаходяться у конкретній визначеній взаємодії та утворюють цілісну систему. Він визначає існування двох самостійних компонентів, які можуть взаємодіяти один з одним та

знаходиться у відповідних відношеннях. Зміст професійної підготовки за подвійними спеціальностями являє собою складну систему, у якій з використанням дуального підходу можливо здійснити інтеграцію розрізаних бінарних компонентів професійної підготовки та синтезувати дуальну систему змісту професійної підготовки, яка буде адекватною існуючим вимогам суспільства. Первинною формою подолання бінарності і перехід до дуальності у змісті є компроміс. На цьому етапі необхідно зробити кроки до утримання разом окремих напрямків професійної підготовки та єдності сторін на кожному з рівнів ієрархії системи змісту: діяльності, компетентностей, модулів та дисциплін.

Проведемо аналіз сутності головних напрямів реформування змісту бінарної освіти з позицій впливу нової парадигми освіти на формування її змісту. Неперервність відноситься до важливих методологічних принципів пізнання, що забезпечують цілісність, системність, послідовність сприйняття буття, зокрема формування стійких знань, вмінь, навичок у процесі підготовки фахівця. Розв'язання проблеми формування творчої особистості можливе лише через реалізацію сполучення самоосвіти з наданням можливості у будь-який момент скористатися допомогою висококваліфікованих викладачів.

Диверсифікація виявляється через наявність у вітчизняній системі вищої освіти двох основних напрямків перетворень: орієнтація на триступеневу Європейську модель університетської освіти та створення навчальних закладів нових типів та різних форм власності. Сьогодні пріоритетним виявляється перший напрямок тобто розвиток університетської освіти. Основними перевагами багаторівневої вищої освіти фахівці вважають [10]: реалізацію нової парадигми освіти, що полягає у фундаментальності, цілісності, спрямованості на особистість того, хто навчається; реагування на вимоги ринку інтелектуальної праці; стимулювання диференціації середньої освіти; широкі можливості для післядипломної освіти; можливість інтеграції у світову освітню систему.

Пріоритетними задачами тут визначають: проблему взаємодії окремих частин освітньої системи; проблему контролю якості освіти і відповідності поставленим цілям і потребам суспільства; пошук шляхів інтеграції у світову освітню систему тощо. Одним з провідних напрямів реформування вищої освіти є підвищення фундаменталізації. Завдання фундаментальної освіти – забезпечити умови для виховання багатогранного наукового мислення, різноманітних способів сприйняття дійсності, для створення внутрішньої потреби в саморозвитку та самонавчанні. З цього випливає необхідність створення таких системи і структури освіти, пріоритетом яких є методологічно важливі, інваріантні знання, що сприяють цілісному сприйняттю наукової картини світу, адаптації особистості до соціально-економічних та технологічних умов.

Проведений дослідниками [11] аналіз змін, що відбуваються у навчально-виховному процесі у

зв'язку із новою освітньою парадигмою, засвідчує, що актуальними сьогодні стають два кола питань. По-перше, це побудова системи знань студентів, необхідна і достатня для повноцінного оволодіння ними основами професійної діяльності; удосконалення системи знань про діяльність, її цілі, способи, умови; пошук можливостей підвищення рівня узагальнення знань про діяльність. По-друге, це пошук можливостей поєднання формування теоретичних знань студентів з їх практичними потребами. Розв'язання цих проблем висуває серйозні вимоги до організації навчального процесу у ВНЗ, до рівня розробки проблем дидактики вищої школи, в тому числі до оновлення процесу відбору та конструювання змісту вищої освіти. Дослідники [12] відмічають, що дидактика вищої школи в основному “наслідує” положення дидактики загальноосвітньої школи, оскільки середня освіта є основою вищої освіти. Вони також співпадають в глобальному аспекті: їх діяльність націлена на засвоєння досвіду попередніх поколінь і досвіду творчої діяльності, спрямовану на розвиток особистості.

Нами проведено аналіз вимог до формування особистості фахівця, здатного вирішувати типові професійні завдання щодо організації та здійснення навчально-виховного процесу з української мови і літератури та англійської мови і літератури, що володіє професійно вагомими якостями особистості вчителя.

Так, у профілі освітньо-професійної програми зі спеціальності 014 «Середня освіта (за предметними спеціальностями)», за предметними спеціальностями 014.01 Середня освіта (Українська мова і література), і другою предметною спеціальністю 014.02 (Англійська мова і література) зазначені об'єкти вивчення та діяльності, а це - освітньо-виховний процес у закладах середньої освіти з української мови і літератури та англійської мови і літератури.

Загальними цілями такого навчання можна назвати: формування професійних компетентностей майбутніх учителів української мови та літератури, англійської мови та зарубіжної літератури основної (базової) середньої школи.

Теоретичний зміст предметної області тут складають: українська мова, мовознавство, українська література, літературознавство, методика викладання української мови в ЗНЗ, методика викладання української літератури в ЗНЗ, методика викладання англійської мови в ЗНЗ, методика викладання зарубіжної літератури в ЗНЗ, педагогіка і психологія середньої освіти.

Досвід викладання показує, що під час підготовки цих фахівців доцільно застосовувати такі методи, методики та технології, як: загальнонаукові, філологічні й психолого-педагогічні методи, сучасні методи навчання української мови та літератури, англійської мови та зарубіжної літератури (теоретико-інформаційні, практико-операційні, пошуково-творчі методи навчання, методи самостійної роботи, контрольні-оцінювальні методи), способи організації навчально-виховного процесу, техноло-

гії урочної й позаурочної діяльності в загальноосвітніх навчальних закладах. При цьому необхідно застосовувати такі інструменти та обладнання, як: набуття методик навчання й виховання у процесі викладання української мови та літератури, англійської мови та зарубіжної літератури в середній школі; умінь і навиків використання навчальних, наукових, методичних, мультимедійних, Інтернет-джерел і відповідного обладнання в освітньому процесі; умінь і навиків створення власного навчально-методичного забезпечення предмета; накопичення, узагальнення й передавання педагогічного досвіду з допомогою сучасних засобів (ІКТ та ін.).

Освітньо-професійною програмою «Середня освіта (за предметними спеціальностями)» предметна спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література), друга предметна спеціальність 014.02 Середня освіта (Англійська мова і література)» передбачено використання інноваційних підходів (студентоцентрованого, індивідуалізованого, кооперативного, проблемного тощо), технологій (структурно-логічних, інтеграційних, інформаційно-комп'ютерних, діалогово-комунікаційних тощо) і методів навчання (пояснювально-ілюстративного, репродуктивного, евристичного, проблемного викладання тощо).

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Українська мова і література) Середня освіта (Англійська мова і література)», базується на загально-відомих наукових результатах з урахуванням сучасного рівня розвитку освітньої сфери, орієнтує на актуальні спеціалізації, у межах яких можлива подальша професійна та наукова кар'єра. Однак, виходячи з того, що підготовка таких фахівців позбавлена звичних шаблонів у структурі та характеризується великими затратами часу на її проектування, другим завданням нашого дослідження є аналіз основних етапів цього проектування.

Досвід нашої роботи показує, що першим етапом має бути аналіз ОПП, аналіз робочих програм, навчально-методичних комплексів з предметів. У таблиці 1 наведено фрагмент ОПП, де відображено складові предметної компетентності майбутніх фахівців предметної спеціальності 014.01 та 014.02. На засіданнях НПП кафедр з відповідних профільюючих дисциплін обговорюються проблеми, плани підготовки. Користуючись переліком передбачених міжпредметних зв'язків, викладачі скоординовано визначають проблему, визначають об'єкт вивчення та схему тематичної інтеграції – спільні цілі та теми, які є базовими для вивчення згодом складніших предметів з фаху, обґрунтовують доцільності використання необхідних знань для подальшої професійної діяльності.

Другий етап передбачає спільну роботу викладачів щодо ретельного добору змісту навчальних предметів. На даному етапі ставляться завдання з кожної навчальної дисципліни, розробляються ме-

тодичні комплекси та навчально-контролюючий пакет. НПП працюють над своїми проблемами та завданнями, розробляють подальший план дій, створюють навчально-методичні матеріали для організації самостійної роботи студентів та проведення занять.

Третій етап – це час творчої співпраці викладачів і студентів. Необхідно аналізувати якість методичних розробок та реалізацію визначених функцій кожного НПП, здійснити огляд розроблених матеріалів до занять, їх корегування, визначити успішність самостійних завдань для студентів. Доцільним тут будуть методи продуктивного та проблемного навчання, поєднання індивідуальних та групових форм роботи, врахування індивідуальних та психологічних особливостей студентів. У методичні розробки включаються комунікативні завдання (реальні професійні ситуації, рольові ігри, «мозковий штурм», розробка проєктів, проблемно-пошукові завдання, аналіз конкретних ситуацій, бесіди тощо).

На цьому етапі створюються умови для аналізу, систематизації студентами інформації, фактів, аргументів, висувуються гіпотези, самостійно використовуються різноманітні нестандартні ситуації комунікації з тем занять.

В проектуванні занять бінарна підготовка включає інтегровані заняття, що будуються на активній самостійній пізнавальній діяльності студентів та проблемних квазіпрофесійних ситуаціях з урахуванням логіки навчальних дисциплін.

НПП, що консультують студентів, спрямовують їх діяльність та переглядають матеріали, вносять рекомендації щодо подальшої роботи. Результати пошуку студентів, що мають новизну й практичну цінність, презентуються на щорічній студентській науково-практичній конференції.

Важливо створювати відповідні організаційно-педагогічні умови: 1) тісна співпраця НПП, узгодженість навчальних планів і програм із навчально-методичною документацією; 2) завчасна підготовка матеріальної та навчально-методичної бази; 3) проведення повноцінної спільної методичної роботи НПП шляхом взаємовідвідування занять, здійсненям процесу встановлення міжпредметних зв'язків, їх таблиць та ієрархії залежностей; 4) формування такої мовної бази, яка б стала основою для удосконалення комунікативних умінь, є необхідною для організації та ефективного здійснення всіх типових задач у майбутній професійній діяльності студентів.

Практика показала, що підготовка студентів бінарних спеціальностей підвищує рівень мотивації, ініціативності та зацікавленості студентів до навчання, розвивають самостійність і здатність до самоорганізації.

Складові предметної компетентності майбутніх фахівців предметних спеціальностей 014.01 та 014.02

Програмні компетентності	
1	2
Інтегральна компетентність	ІК1. Здатність розв'язувати спеціалізовані теоретичні та практичні завдання і проблеми професійної діяльності в освітній галузі або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю і визначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в загальноосвітній середній школі.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Розуміння та власне осмислення основних світоглядних концепцій і принципів у навчанні і професійній діяльності. ЗК2. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу ЗК3. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК4. Здатність шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел. ЗК5. Здатність зосереджуватись на якості та результаті при виконанні завдань. ЗК6. Здатність користуватися інформаційними технологіями. ЗК7. Здатність визначати, формулювати і вирішувати проблеми. ЗК8. Здатність спілкуватися рідною та іноземною (ними) мовою (мовами) як усно так і письмово. ЗК9. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК10. Уміння працювати автономно і в колективі. ЗК11. Здатність планувати та управляти власним часом. ЗК12. Здатність застосовувати набуті знання на практиці.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК1. Знання основних понять, концепцій та терміносистем освітньої галузі. ФК2. Здатність формувати в учнів предметні компетентності. ФК3. Здатність застосовувати у власній практичній діяльності сучасні підходи (особистісно-орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання української та англійської мов та літератури на підставі передового українського й міжнародного досвіду, ефективні методи й освітні технології навчання. ФК4. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з української та англійської мов та літератури, аналізувати особливості сприйняття та засвоєння учнями навчальної інформації з метою корекції й оптимізації навчально-виховного процесу. ФК5. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української та англійської мов та літератури в загальноосвітніх навчальних закладах, практиці навчання української та англійської мов і літератури. ФК6. Здатність вільно володіти українською мовою, адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової і міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах. ФК7. Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і письмовій формах, володіти методикою розвитку зв'язного мовлення учнів у процесі говоріння й підготовки творчих робіт. ФК8. Знання зарубіжної та світової, зокрема англомовної, літератури. ФК9. Здатність орієнтуватися в українському літературному процесі на тлі світового (від давнини до сучасності), уміння використовувати здобутки українського письменства для формування національної свідомості, культурного кругогляду учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві. ФК10. Здатність критично осмислювати сучасні художні тенденції, використовувати фахові знання з літератури, уміння й навички в галузі порівняльного літературознавства для аналізу літературного процесу. ФК11. Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу тексту української та англійською мовами. ФК12. Здатність власною державницькою позицією, особистою мовною культурою, ерудицією, повагою й любов'ю до української мови, літератури, історії виховувати національно свідомих громадян України.

1	2
<p>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</p>	<p>ФК13. Здатність до критичного аналізу, діагностики та корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду (вітчизняного, зарубіжного) у галузі викладання української та англійської мов та літератури з метою професійної саморегуляції й свідомого вибору шляхів вирішення проблем у навчально-виховному процесі.</p> <p>ФК14. Здатність виконувати власне дослідження (проект), узагальнювати й оприлюднювати результати діяльності з розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах тощо); застосовувати елементи теоретичного й експериментального дослідження в професійній діяльності.</p> <p>ФК15. Здатність доцільно використовувати й створювати сучасне навчально-методичне забезпечення (обладнання) для проведення занять; уміння працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), знаходити, обробляти, систематизувати й застосовувати в освітній діяльності сучасну наукову інформацію, бібліографію, комп'ютерні технології.</p> <p>ФК16. Здатність створювати рівноправний і психологічно позитивний клімат для навчання, організувати ефективну комунікацію між учасниками освітнього процесу (учнями, учителями, батьками та ін.), дотримуватися етичних норм у професійній діяльності та впроваджувати їх в освітній простір і суспільство.</p> <p>ФК17. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання перспективного практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації навчально-виховних цілей.</p> <p>ФК18. Здатність розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.</p>

ВИСНОВКИ. Аналіз вимог показав, що зміст професійної підготовки майбутніх фахівців бінарних спеціальностей сьогодні акцентує особливу увагу на формування особистості фахівця, здатного вирішувати типові професійні завдання щодо організації та здійснення навчально-виховного процесу з української мови і літератури та англійської мови і літератури, що володіє професійно вагомими якостями особистості вчителя.

Визначено основні етапи проектування змісту бінарного навчання: перший етап - аналіз ОПП, аналіз робочих програм, навчально-методичних комплексів з предметів; другий етап - спільна робота викладачів щодо ретельного добору змісту навчальних предметів; третій етап – творча співпраця викладачів і студентів з аналізом якості методичних розробок та реалізація визначених функцій кожного НПП.

Завдяки проведеним дослідженням було розкрито сутність головних напрямів реформування змісту бінарної освіти з позицій впливу нової парадигми освіти на формування її змісту.

Перспективні напрями дослідження полягають у проектуванні інноваційних методів формування професійної компетентності майбутніх фахівців на основі продуктивного навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Беспалько В.П. Системно-методическое обеспечение учебно-воспитательного процесса подготовки специалистов / В.П. Беспалько, Ю.Г. Татур. – М.: Высшая школа, 1989. – 141 с.
2. Лернер И.Я. Философия дидактики и дидактика

как философия / И.Я. Лернер; РАО, Ин-т теории педагогики и образования, Лаб. теорет. проблем дидактики. – М.: Изд-во РОУ, 1995. - 49 с.

3. Гризун Л.Е. Взаємодія наук і інтеграція знань як основа побудови змісту освіти / Л.Е. Гризун // Педагогіка і психологія . - 36.наук. пр. –2004, Вип. 26., ч. 1. – Харків: ХНПУ. – С.18-27.

4. Краевский В.В. Приливы и отливы в океане образования / В.В. Краевский // Инновации в образовании. – 2003. – № 6. – С. 5-19.

5. Помогайбо В.М. Філософія освіти III тисячоліття / В.М. Помогайбо // Шлях освіти, 2001 №2. – С. 28, 40, 47, 55.

6. Степко М. Вища освіта України: наступні етапи модернізації / М. Степко // Освіта України. – 2004. – №54-55, 13 липня, – С.4.

7. Інтеграція навчального процесу як чинник розвитку пізнавальної активності учнів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.ua/school/lessons_summary/proftech/24899/.

8. Хоменко В. Г. Сучасний стан та тенденції професійної підготовки майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю / В. Г. Хоменко // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. - 2013. - № 40-41. - С. 16-22.

9. Бінарний // Словник української мови: в 11 т. – К. : Наукова думка, 1990. – Т. 1. – С. 187.

10. Ходаков В.Е. Высшее образование: взгляд со стороны и изнутри / В.Е. Ходаков – Херсон: Олди-плюс 2001. - 213 С.4-5.

11. Олексієнко Л.О. Освітні стандарти у вищих навчальних закладах європейських країн. / Олексієнко Л.О. / Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського. серія

«Педагогічні науки». –Кременчук: КРНУ, 2017. – Випуск 1/2017 (4). – С.75-82.
12. Лобур М.С. Из досвіду вирішення проблем між-предметних зв'язків на сучасному етапі при підго-

товці молодших спеціалістів // Нові технології навчання: Наук.-метод. зб. – 2001. – Вип. 31. – С. 216–218.

PROBLEMS OF DESIGNING THE CONTENT OF PROFESSIONAL TRAINING FOR THE FUTURE SPECIALISTS IN BINARY SPECIALTIES

T.V. Dniprovskа

Kremenchuk Mikhaïlo Ostrohradskiy National University
vul. Pershotravneva, 20, Kremenchuk, 39600, Ukraine. E-mail: dniprovskа1978@gmail.com

Purpose. To analyze the conceptual approaches to the interpretation of the essence and ways to overcome the crisis in education, to define the main stages of designing the content of training future specialists in certain binary specialties.

Methodology. The methodological basis of the study is the position of the theory of knowledge for the development of the theory of binary content of the future specialists' professional training in the aspect of determining the objective existence of reality as an object of knowledge and the possibility of objective reflection of the human psyche of the surrounding material world. **Results.** A list of requirements for the formation of a personality of a specialist capable of solving typical professional tasks concerning the organization and implementation of the educational process in the Ukrainian language and literature and the English language and literature, which has professionally significant qualities of the teacher's personality, is determined. **Originality.** The main causes of the crisis of the classical paradigm of education, the conceptual approaches to the interpretation of the essence and ways to overcome the crisis in education are determined. The analysis of the essence of the main directions of reforming the content of binary education from the standpoint of the influence of the new paradigm of education on the formation of its content has been carried out. The main stages of designing the content of the training of future specialists in certain binary specialties are determined.

Practical value. The main stages of designing the content of the training of future specialists in certain binary specialties are determined. The organizational and pedagogical conditions for providing professional training of future specialists of binary specialties are developed, which can be used for training specialists of different specialties.

Keywords: education crisis, vocational training, educational content, students, binary specialties, design stages.

REFERENCES

1. Bespalko, V.P. (1989). *Systemno-metodycheskoe obespechenye uchebno-vospitatel'nogo protsessа podhotovky spetsyalystov*. Moscow: V. shkola. [in Russian].
2. Lerner, Y.Ia. (1995). *Fylosofiya dydaktyky y dydaktyka kak fylosofiya. Yn-t teoryy pedahohyky y obrazovaniya, Lab. teoret. problem dydaktyky*. Moscow: Yzd-vo ROU [in Russian].
3. Hryzun, L.E. (2004). *Vzaiemodiia nauk i intehratsiia znan yak osnova pobudovy zmistu. Pedahohika i psykholohiia*. Zb.nauk. pr. 26., ch. 1, 18-27. Kharkiv: KhNPU [in Ukrainian].
4. Kraevskiy, V.V. (2003). *Prylyvy y otluyvy v okeane obrazovaniya. Ynnovatsyy v obrazovanyu*. Moscow: Yzd-vo ROU, 6, 5-19 [in Russian].
5. Pomohaibo, V.M. (2001). *Filosofii osvity III tysiacholittia [Shliakh osvity]*. Kyiv, 2, 47-55. [in Ukrainian].
6. Stepko, M. (2004). *Vyshcha osvita Ukrainy: nastupni etapy modernizatsii [Osvita Ukrainy]*, 4, 54-55. [in Ukrainian].
7. *Intehratsiia navchalnogo protsesu yak chynnyk rozvytku piznavalnoi aktyvnosti uchniv [Elektronnyy resurs]*. – Retrieved from: http://osvita.ua/school/lessons_summary/proftech/24899/ [in Ukrainian].
8. Khomenko, V.H. (2013). *Suchasnyi stan ta tendentsii profesiinoi pidhotovky maibutnikh inzheneriv-pedahohiv kompiuternoho profiliu [Problemy inzhenerno-pedahohichnoi osvity]*. Kharkiv: UIPA, 40, 16-22 [in Ukrainian].
9. Khom, O. (1990). *Binarnyi Slovnyk ukrainskoi movy: v 11 t*. Kyiv: Naukova dumka, 1, 187 [in Ukrainian].
10. Khodakov, V.E. (2001). *Vysshche obrazovanye: vzghliad so storony y yznutry*. Kherson: Oldy-plius, 4, 213 [in Ukrainian].
11. Oleksiienko, L.O. (2017). *Osvitni standarty u vyshchyykh navchalnykh zakladakh yevropeiskykh krain. [Visnyk Kremenchutskoho natsionalnogo universytetu imeni Mykhaila Ostrohradskoho]*. Kremenchuk: KRNU, 1,75-82 [in Ukrainian].
12. Lobur, M.S. (2001). *Iz dosvidu vyrishennia problem mizhpredmetnykh zviazkiv na suchasnomu etapi pry pidhotovtsi molodshykh spetsialistiv [Novi tekhnolohii navchannia]*. Kyiv: IITZO, 31, 216-218 [in Ukrainian].

Стаття надійшла 19.03.2018.